

Agendapunt:
Beleidsprogramma: Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder: Burgemeester M.C. Bakermans
Zaaknummer: 5785 - 2018

Aan de Raad.

Onderwerp

Herindelingsontwerp gemeente Maashorst

Advies

De gemeenteraad van Landerd wordt geadviseerd om:

1. Het Herindelingsontwerp gemeente Maashorst inclusief het logboek, de toekomstvisie en de resultaten van de consultatieronde (bijlage 1 t/m 3) vast te stellen.
2. Het herindelingsontwerp ter inzage te leggen zodat belanghebbenden hun zienswijzen kunnen indienen.

Inleiding

Sinds enkele maanden werken de gemeenten Landerd en Uden samen aan een nieuwe gemeente. De basis hiervoor ligt in de coalitieakkoorden van beide gemeenten waarin is vastgesteld te komen tot een herindeling. De beide gemeenteraden hebben een principeakkoord gesloten waarin het voornemen tot herindeling is vastgelegd. Beide gemeenten hebben daarin de intentie uitgesproken om op 1 januari 2022 één nieuwe gemeente Maashorst te vormen. In februari van dit jaar hebben de beide raden het plan van aanpak voor het herindelingsproces vastgesteld. De coalitieakkoorden en de daarop volgende besluiten vormen samen de directe aanleiding en de democratische legitimatie van het herindelingstraject. Met deze herindeling ontstaat een nieuwe, sterke en groene gemeente rondom De Maashorst, die bestaat uit zes krachtige kernen.

Veel interne en externe belanghebbenden hebben hun bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het herindelingsontwerp en vooral van de toekomstvisie. Inwoners, ondernemers en organisaties hebben in de afgelopen maanden input geleverd in gesprekken, tijdens de zogenaamde uitdagingen en tijdens het festival gemeente Maashorst op 24 juni jl.. Draagvlak en betrokkenheid bij de inwoners, de ondernemers, maatschappelijke organisatie, de raden en medewerkers van beide gemeenten zijn voor zowel Landerd als Uden van groot belang in het herindelingstraject. Om die reden is dan ook al in het Plan van Aanpak afgesproken dat onze samenleving nadrukkelijk wordt betrokken bij de totstandkoming van de toekomstvisie.

Beoogd effect

Met deze herindeling ontstaat een sterke, nieuwe gemeente met zes krachtige kernen en een eigen identiteit. Gelegen in en om natuurgebied De Maashorst. Een groene gemeente met een stevige ambitie qua dienstverlening, voorzieningen en werkgelegenheid. Een gemeente die ertoe doet in de regio, die iets te vertellen heeft en zo goed voor haar inwoners kan zorgen.

Inwoners uit de kernen, maatschappelijke middenveld en ondernemers zijn en worden betrokken bij het herindelingsproces. Zo ontstaat een gemeente die recht doet aan haar inwoners. Een gemeente waar mensen zich samen inzetten voor goed wonen, werken en recreëren. Waar inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties de ruimte en kans krijgen om hun omgeving nog fijner te maken.

Argumenten

1.1/2.1 Het herindelingsontwerp geeft weer op grond van welke argumenten wordt gekozen voor deze herindeling.

De argumenten voor deze herindeling zijn weergegeven in het herindelingsontwerp. Zo is de nieuwe gemeente bestuurskrachtig, robuust en in staat om de belangen van haar inwoners goed te behartigen. De ambities voor de nieuwe gemeente maken onderdeel uit van de toekomstvisie.

1.2/2.1. Het herindelingsontwerp geeft een beeld van de nieuwe gemeente.

Het ontwerp vormt niet alleen de basis voor het wetsontwerp, maar geeft ook informatie over het hoe en waarom van deze herindeling. Hierbij is een belangrijk onderdeel van het ontwerp de toekomstvisie (bijlage 2) waarin wordt omschreven wat de visie op onze nieuwe gemeente is. Met het vaststellen van dit herindelingsontwerp stellen beide raden ook deze toekomstvisie vast.

De toekomstvisie is een beschrijving van onze (samenleving en gemeente) kijk op onze nieuwe gemeente. Wat maakt Maashorst onderscheidend, wat willen we koesteren en voor welke opgaven staat de nieuwe gemeente? De visie is nadrukkelijk geen uitgewerkt beleid. De visie is wel leidend bij de harmonisatie van beleid en regelgeving, wat op een later moment (2020 en 2021 en daarna) plaatsvindt. Bij deze uitwerking worden ook onze inwoners, organisaties en bedrijven betrokken. Hiervoor zal t.z.t. een aanpak worden opgesteld.

1.3/2.1 Het herindelingsontwerp is tot stand gekomen met input van veel verschillende partijen.

We vinden het belangrijk om onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties maximaal te betrekken bij de totstandkoming van onze nieuwe gemeente. Daarom hebben we samen met hen een toekomstvisie gemaakt waarin we samen bepalen hoe de nieuwe gemeente eruitziet na herindeling, welke uitdagingen, opgaven en trends we verwachten en hoe we daar nu al op in kunnen spelen. Deze toekomstvisie is het resultaat van de uitdagingen, verdiepende gesprekken en thematafels. Door deze aanpak zijn we met een brede vertegenwoordiging van de samenleving in contact gekomen en hebben onze inwoners én organisaties laten horen en zien wat met nu én in de toekomst belangrijk vindt. Tijdens de consultatieronde hebben onze inwoners ook aangegeven zich te herkennen in de toekomstvisie. Daarnaast zijn we met verschillende maatschappelijke organisaties in gesprek gegaan over thema's die de herindeling raken. Deze gesprekken worden rondom belangrijke onderwerpen zoals over onze economische visie met ondernemers vanzelfsprekend voortgezet na vaststelling van dit herindelingsontwerp. Verder zijn een gemêleerde groep van +/- 20 actieve bewoners (vertegenwoordigers van de bewonersgroepen) uit alle zes de kernen betrokken geweest bij de totstandkoming van de toekomstvisie. Met name hoofdstuk 5 over burgerparticipatie en hoofdstuk 7 over het vervolgproces zijn met bijzondere aandacht gelezen. Samen met bewonersgroepen zullen we direct na vaststelling van de toekomstvisie doorpakken, om de relatie tussen burger en overheid in de nieuwe gemeente samen vorm te geven.

1.4/2.1 De naam gemeente Maashorst sluit goed aan bij de nieuw te vormen gemeente

Gemeente Maashorst wordt de naam van de nieuwe gemeente. Dit is het uitgangspunt van de besturen van de gemeenten Landerd en Uden. De namen van de zes kernen (Uden, Volkel, Odiliapeel, Zeeland, Reek en Schaijk) blijven behouden. De keuze voor deze naam is gebaseerd op een aantal argumenten: De naam Maashorst geeft een gemeenschappelijk geografisch element weer. Het natuurgebied de Maashorst is een belangrijke verbindende factor tussen gemeente Landerd en Uden en van belang voor het karakter van de nieuwe gemeente. Het grootste gedeelte van dit natuurgebied bevindt zich binnen de grenzen van de nieuwe gemeente. De naam Maashorst heeft een uitstraling die past bij de visie op de nieuwe gemeente en is herkenbaar en geografisch herleidbaar. Daarnaast voldoet de naam aan algemeen gangbare criteria rondom lengte, uitspreekbaarheid, samenstellingen en woordspelingen.

Inwoners hebben tijdens de uitdagingen regelmatig hun steun uitgesproken voor de naam van de nieuwe gemeente. Ook tijdens het Festival gemeente Maashorst op 24 juni 2019 en tijdens de consultatie zijn mensen gevraagd hun mening te geven over de naam van de nieuwe gemeente. Er kwamen weinig suggesties voor een nieuwe naam en er blijkt veel steun voor de naam Maashorst. Uit de consultatie blijkt dat ongeveer de helft van de inwoners de naam steunen en ongeveer één derde niet. De rest is neutraal of heeft geen mening. In de positionering van de nieuwe gemeente wordt gebruik gemaakt van de bekendheid van de namen van de zes kernen. De identiteit van de kernen blijft ook met de nieuwe gemeentenaam overeind. De naam van de nieuwe gemeente is besproken met buurgemeenten. De meeste buurgemeenten (Boekel, Grave, Meierijstad, Mill en Sint Hubert en Sint Anthonis) steunen de keuze voor de naam Maashorst.

1.5 Het herindelingsontwerp vormt een belangrijke stap in het wettelijk traject om te komen tot één nieuwe gemeente.

Voor samenvoeging van gemeenten (gemeentelijke herindeling) bestaat een wettelijk kader in de vorm van de Wet algemene regels herindeling (arhi). Deze wet schrijft voor dat een herindeling bij wet geregeld wordt en dus door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer moet worden aangenomen. Het herindelingsontwerp vormt de basis voor het wetsvoorstel dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) gaat opstellen om de herindeling te realiseren. Naast het wettelijke voorschrift dient het herindelingsontwerp ook andere doelen. Zo stelt het de gemeentebesturen in staat de voorbereidingen op de samenvoeging verder uit te werken en de contouren van de nieuwe gemeente te schetsen. Daarnaast is het herindelingsontwerp een informatiebron over de beoogde herindeling voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit de beide gemeenten. De colleges zijn op grond van de wet arhi (algemene regels herindeling) belast met het dagelijks bestuur van de voorbereidingen op de herindeling. Vanuit deze voorbereidende rol wordt dit herindelingsontwerp door de beide colleges voorgelegd aan beide raden. De raden hebben een kaderstellende rol. Op het moment dat de raden besluiten in te stemmen met het herindelingsontwerp - en daarmee met de herindeling - is de nieuwe gemeente weer een stap dichterbij. Het vaststellen van het

herindelingsontwerp is een voorgenomen besluit waarna belanghebbenden zoals inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en buurgemeenten, nog hun zienswijze kunnen indienen.

Kanttekeningen

1.1. Bij een herindeling heb je altijd te maken met voor- en tegenstanders

Bij een intensief proces als een herindeling heb je altijd te maken met voor- en tegenstanders. We realiseren ons dat er ook inwoners en organisaties zijn die niet achter de herindeling of de naam van de nieuwe gemeente staan. We zijn blij dat het grootste deel van de samenleving heeft aangegeven achter de herindeling, visie en naam te staan.

2.1 Zienswijzen kunnen aanleiding geven tot wijzigingen in het herindelingsontwerp

Het herindelingsontwerp wordt na vaststelling door de gemeenteraden acht weken ter inzage gelegd. Iedereen die dat wil kan op een laagdrempelige manier een zienswijze indienen op het voorliggende document. Deze zienswijzen kunnen aanleiding geven tot wijzigingen in of aanvullingen op het herindelingsontwerp. Vervolgens wordt in maart een herindelingsadvies voorgelegd aan de beide raden. De manier waarop een zienswijze ingediend kan worden, wordt binnenkort uitgebreid en breed gecommuniceerd.

Financiën

Bij herindeling is sprake van een uitkering op grond van de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling in het gemeentefonds. Met de tijdelijke verdeelmaatstaf herindeling wordt een vergoeding ontvangen voor de zogeheten frictiekosten van de herindeling. Frictiekosten zijn lasten die zonder herindeling niet gemaakt zouden zijn en die per definitie extra en tijdelijk zijn. Het bedrag (€ 6.323.963) van de verdeelmaatstaf wordt over een periode van vijf jaar uitgekeerd, te beginnen in het jaar voorafgaand aan de herindeling (2021).

Er is een begroting opgesteld voor de kosten die in 2019 zijn en nog worden gemaakt. Dat is voor Uden en Landerd samen € 1.051.000. De kosten voor de voorbereiding blijven naar verwachting binnen de geraamde begroting.

Communicatie

Tijdens het hele proces tot nu toe heeft de communicatie grote aandacht gekregen. Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn continu goed meegenomen in elke stap van het proces en actief uitgenodigd om een bijdrage te leveren. Er zijn veel verschillende communicatiemiddelen ingezet (onder andere een aparte website, flyers, posters, social media, banners, sandwichborden, de lokale en regionale media) om zo veel mogelijk mensen te bereiken.

Uitvoering

Na positieve besluitvorming door de gemeenteraden start de zienswijzeprocedure. De colleges nemen de ingekomen zienswijzen met daarbij een voorstel hoe te reageren op de zienswijzen op in een reactienota. Indien nodig wordt het herindelingsontwerp op basis van de zienswijzen aangepast. Op het moment dat de raden het herindelingsontwerp vaststellen gaat ook het provinciale financiële preventief toezicht in. Vanaf dat moment gelden de spelregels zoals vastgelegd in het protocol financieel toezicht (raadsvoorstel d.d. 17 september). En verder gaan de colleges samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan de slag met de uitwerking en nadere concretisering van de in de toekomstvisie vastgelegde ambities.

Bijlage(n)

1. Herindelingsontwerp gemeente Maashorst, inclusief logboek, toekomstvisie, rapportage consultatieronde
2. Financiële scan
3. Zienswijzeprocedure
4. Deelnemers participatieproces gemeente Maashorst

Zeeland, 17 september 2019

Burgemeester en wethouders van Landerd,
de secretaris, de burgemeester,

C.C. Boode

M.C. Bakermans
